

E. U.

[1924.]

Meghívó

A cluji kereskedelmi és iparkamara 1925. évi február hó 22-én, vasárnap d. e. 10 órakor tartja VIII-ik rendes közgyűlését a kamarai épület dísztermében (Calea Victoriei 51. sz.). Ezen közgyűlésre tisztelettel meghívjuk az összes kamarai tag urakat és tekintettel a tárgysorozat fontosságára kérjük a teljes számban való megjelenést.

Cluj, 1925. évi Január hó 27-én.

Elnökség:

Ing. I. F. Negrutiu.

TÁRGYSOROZAT:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. Elnöki jelentés.
2. Ügyforgalmi jelentés.
3. Nicolae Căciulă kamarai főtitkár kérése.
4. A vasárnapi munkaszünet.
5. A cluji villamos művek.
6. A kényszeregyezségi rendelet.
7. Az 1%-os forgalmi adó.
8. Az új egyenes adók.
9. A kereskedelmi helyiségek bérléte.
10. C. F. R. szállítások.
11. Számvizsgáló bizottság választása egy évre.
12. Fegyelmi bizottság választása egy évre.
13. Esetleges indítványok.

Ribl. Univ. Cluj.
Nr. 814 1926

I. Elnöki jelentés.

Tisztelt Közgyűlés!

A múlt év december hó 7-én tartott legutóbbi közgyűlés óta felmerült fontosabb momentumokról van szerencsénk a következőket jelenteni:

Kerületünk közgazdasági helyzete még mindig a krízis jellegét viseli és a már oly régóta dúló és hova-tovább nagyobb mérveket öltő pénzkrízis folytán a termelési viszonyok rosszabbodtak, ugyannyira hogy a jövő tekintetében semmi vigaszt sem nyújtanak. Egyrészt a közszükségleti cikkek hiánya a piacon, másrészt az árak folytonos emelkedése, a lakóság általános elszegényedését vonta maga után, küönösen a rendes foglalkozás nélküli lakosoknak és a tisztviselői osztálynak. Mindig a szabad kereskedelem érdekében folytattunk harcot, meggyőződve, hogy csakis ezen eszközzel érhetjük el egy orával hamarabb a közgazdasági élet normalizását és sajnálattal kell tapasztalnunk, hogy országunk magas Kormánya, a háboru befejezése után hét évvel sem szünteti meg a max mátiis árak rendszerét, sőt szó van jelenleg a buzának, — országunk legfőbb terményének — recvirálásáról, mindamelllett, hogy a szakbeli kereskedők kijelentései szerint, hazánkban elég mennyiségű buza található. Az integrált lisztből való kenyér rezsimjének következménye, hogy ma is, egy hónappal ezen rezsim életbe léptetése után, az ország legtöbb részében luxus lisztből való süteményeket fogyaszt a közönség. Ez pozitív eredmény, mely a jövőben előreláthatólag még fokozódni fog, ezen legfontosabb gazdasági termény termelésének csökkenése által.

Az ipari cikkek exportjának vándijjai megakadályozzák ipari termelésünket, az állatkivitel lehetetlen díjai pedig megbénítják az állat kivitelt és ezáltal a tenyésztést, anélkül hogy ezen díjak képesek lennének országunkban a megéhetést olcsóbbá tenni. Úszunk és bele fulladunk természetes gazdaságunkba, anélkül hogy értékesíteni tudnánk azt.

Ez volna röviden kerületünk közgazdasági életét jellemző általános helyzet.

Azon több mint két hónap alatt, mely eltelt a legutolsó közgyűlésünk óta, kamaránk a következő osztály, illetve szakma üléseket tartotta:

1. **Mult év december hó 15 én** az ipari osztály tartott egy ülést, melyen a kültagok is résztvettek. Több, az iparosainkat érdekő ügy tárgyalatott ezen ülésen, mint:

- a) Az ipari tanoncskola beiratási díjainak ügye.
- b) A forgalmi adónak átányban való befizetése.
- c) Telepadó.
- d) Munkásbiztosító pénztárak ügye.
- e) Ilegen állampolgáru szakmunkások ügye.
- f) Magán személyeknek, vitás ügyekben, a kamara által kiállítandó igazolványok ügye.
- g) Kisipari hitel.

Az a) pontról megállapítást nyert, hogy az inasiskolák tandíjai lehetetlen módon emeltettek és el lett határozva, az illetékes helyeken való közbenjárás azok leszállítása iránt.

A b), pont bentfoglaltatik a mai közgyű és tárgysorozatában.

A c), pont alatti telepadó egy nem régebbi értékezleten is tárgyalatott és annak leszállítására a szükséges lépések megfognak tétetni.

Ami a többi már részleteiben is tárgyalatott ügyeket illeti, a kamara irodája már felterjesztésekkel élt, az érdekeltek kívánalmainak teljesítése céljából.

2. **Folyó év január hó 10-én,** a kereskedelmi osztály tartott egy ülést, melyen résztvettek a helybeli tagok szinte teljes számban és melynek tárgysorozata a következő volt:

- a) A kereskedői védtörvény (Vadul Comercial).
- b) A pénzkrizis.
- c) C. F. R. szállítások.
- d) Vámügyek.
- e) Import-export ügyek.
- f) Kénszeregyezségek és
- g) Az 1%-os forgalmi adó.

A fenti pontok közül az a), c), f), és g), pont alattiakat felvettük a mai közgyű és tárgysorozatának pontjai közé is, ahol annak idején részletesen tárgyalatni fogunk, ép azért nem tartjuk szükségesnek velük itt foglalkozni. Ami a b) pont alatti pénzkrizist illeti, a jelenlevőkől nyert információk szerint, valami átmeneti javulás észlelhető mely a karácsonyi vásár és az állam által szállítóinak teljesített fizetések folytán, egy nagyobb pénzüsszegnek piacra jutásával éretett el. Megemlítendő azon tény is, hogy egyes kénszeregyezségek folytán, melyek a cluji piacon fordultak elő és melyeknél érdekelve voltak privát tőkék is, az ugynevezett „tiikos bankárok“ kik a kereskedelemben és iparban bevezették a tulhajtott kamat'abakat, tőkékkel, ott ahol lehetett, visszavonultak a piacról, letéve azokat a bankoknál, melyek ezáltal abba a helyzetbe jutottak, hogy előnyösebb kölcsönöket nyújtottak a kereskedelemnek és iparnak.

A mi a vámügyeket illeti, a kereskedők részéről mind határozottabban nyilvánul meg azon kívánság, hogy a mult évi köz-

gyűlés határozata végrehajtassék, ugyanis felállítassék egy a fuvarleveleket és a vámdíjakat felülvizsgáló iroda.

Az e. pont alatti import és export ügyeknél, megállapítást nyert a „Comisiunea superioară vamală” nehézsége, melynek üléseiről a vidéki kamarák kiküldöttjei, tekintve a meghívók késedelmes elküldését, rendszerint hiányozni szoktak. Ezen bizottság működését az elintézendő ügyek komoly tanulmányozásának hiánya jellemzi, ép ezért feltétlenül szükségessé vált a vámpolitikai központ létesítése.

Az ezen üléseken jelenlevő tagok felvetettek több közgazdasági kérdést is, mint például: 1. *a házaló kereskedelemnek Clujon való elterjedése, a keleten szokásban levő rendszer szerint, melynek érdekében közbenjártunk, az illetékes tisztségosznál*; 2. *a vasárnapi munkaszünet kérdése, melyet a mai közgyűlés tárgysorozatainak pontjai közzé is felvettünk*; 3. *adóügyek, melyek szintén elintéztést nyertek a kamara irodája közbenjártával.*

3. *Folyó év január hó 20-án* a kamara kezdeményezésére, a cluji borbélyok és fodrászok murkaadói tartottak egy értekezletet, az ezen szakmában, a vasárnapi munkaszünet körül felmerült nézetelt és elsimítása céljából. Ezen értekezlet eredménye volt, hogy a jelenlevők 2/3 része a vasárnapi munkaszünetet fogadták el.

4. *Folyó év február 1-én*, ugyancsak a kamara kezdeményezésére, az építkezésekre vonatkozó városi díjak pötszába yrendelete ügyében tartottunk egy értekezletet, mely szabá yrendeletet a városi tanács 1924 évi október hó 28-án tartott üléseben fogadott el, a Beügyiminiszterium pedig folyó év január hó 15-én hagyott jóvá. Ezen értekezleten a kereskedelmi és ipari szakmákon kívül, a polgárok összes érdekelt csoportjai részt vettek. Az értekezlet eredménye volt, hogy a városi tanácshoz az összes érdekelt csoportokból összeállított bizottság áta, folyó hó 9-én, egy felterjesztés nyújtott be. Ezen felterjesztés a következő pontokat tartalmazta:

Kértük: a) az említett pötszába yrendelet haladéktalan visszavonását;

b) az építkezések támogatására vonatkozó törvényben foglalt előnyök nyújtását, nemkülönben minden más lehető támogatást, még abban az esetben is, ha ezen említett törvényben nem foglaltatnak benne és végül;

c) jövőben minden a közgazdasági ügyekre vonatkozó szabá yrendelet kibocsátása előtt az érdekeltek előzetes meghallgatását. — A város primája megígérte ezen kérések teljesítését.

Küönös eügtétellel kell jelentenünk, T. Közgyűlés, hogy folyó év február hó 2-án, str. Tunariilor 50 szám alatt, 60 ágygyal megnyitottunk az új kereskedelmi és ipari inasotthont, miáltal reméljük, hogy programszerinti működésükben megteük az első lépést arra, hogy küönös figyelmet fordítsunk a kereskedelmi és ipari nemzedék jövő neveltetésére. Jelentjük továbbá, hogy a

munkügyi Miniszter ur, — közbejárásunkra a legmeszebbmenő erköcsi és anyagi támogatást ígerte arra nézve, hogy az inasotthonok ügyét, a mai kor követelményeihez képest, előmozdithassuk.

Ami a felnőtt kereskedők és iparosok gyakorlati és teoretikus szakképzését illeti, jelenthetjük, hogy a megyei székhelyeken Dej, Bistrița, Zălau és Turdán, a kereskedők és iparosok számára elméleti szaktanfolyamokat nyitottunk minden kerületi közhöz tartozó megyéből egy két hallgatóval. Végül egy cipész továbbképző tanfolyamot rendeztünk Clujon. Készek vagyunk bármily áldozatra azért, hogy a kisiparosaink szaknívóját emeljük és megadhassuk a lehetőséget annak, hogy ők a jövő nemzedéknek adhassák át összes tudásukat, tekintve hogy a jövő nemzedékkel szemben köteleseknek érezzük magunkat arra, hogy a szükséges ismeretekkel ellássunk, ép úgy mint a mai nemzedék el volt látva elődjaink által.

Befejezésül kérjük a tisztelt Közgyűlést, engedje meg nekünk, hogy két közérdekű ügygyel foglalkozzunk, melyek leginkább székhelyünk, Cluj városi tagjainkat érdeklik. Szó van a villamos és vízművekről, melyeket ezen város tanácsa házilag kezel. Tekintve, hogy a villamosművek ügye mai közgyűlésünk tárgysorozatának, különleges pontját képezi, ezen a helyen nem fogunk részletesebben foglalkozni vele, kötelesek vagyunk azonban már most röviden kijelenteni, hogy valóságos szegény Cluj városára, mint láttatnak el már szinte 2 éve ez üzletek világitással és az ipari üzemek a szükséges hajtóerővel és bátran kijelentjük, hogy ennél siralmasabb állapotok nem dultak Nagy Románia legjelentéktelenebb helységében sem.

Ami a vízművek ügyét illeti, ennek rendezését is évről-évre halasztják. A t városi tanács ahelyett, hogy haladéktalanul megkezdere ezen művek kibővítését, czélszerűbbnek tartotta ezen műveknek vizórákkal való kibővítését, mely által a víznek elpredálását akarja ellenőrizni.

Tisztelt Közgyűlés! Nem tudjuk kinek jutott eszébe a vizórák szerencsétlen gondolata, annyit azonban tapasztaltunk, hogy vizórák bevezetése és felszerelése, melyeknek semmi műszaki fontossága nincs, a legnagyobb ellenszenvet szüpte Cluj város összes lakósainál. A vizórák rendszere nyugaton nagyon is el volt ítélve és mi — kik a nyugathoz szeretnénk alkalmazkodni, elfogadtuk minden ellenvetés nélkül. Másrészt a vizórák rendszere antiszociális, mivel a polgárok szegényebb részét terheli. Azon tény, hogy a városi tanácsnak ilyen bizar elintézési módszere van, a gyakorlati felfogás teljes hiányának tudható be és ezért megvagyunk győződve, hogy legfőbb ideje az új közigazgatási törvény megalkotásának, mely megadja a lehetőséget arra, hogy a polgárok gyakorlati érzékükkel b. folyhassanak a városok háztartásába.

Igy, mint eddig tovább nem mehet.

Ezek előrebocsátása után, van szerencsénk, tisztelt Közgyűlés, kamaránk működéséről, a legutóbbi Közgyűlés óta, az alábbiakban időrendben beszámolni:

A részvénytársaságok kötelezése, hogy mérlegüket a „Monitorul Oficial“-ban és a „Corespondența Economica“-ban közöljék.

Kamaránk megállapítva azt, hogy ez a rendelkezés hátrányos az Erdélyben létező vállalatokra és nékülöz minden praktikus célt, az Ipar és Kereskedelemügyi Minister Úrhoz az alábbi előterjesztést intézte:

„Azok a kereskedelmi és ipari vállalatok, amelyek a Miniszter Úrtól kaptak működési engedélyt, panaszt tettek az iránt, hogy a Comisiunea specială Economică kötelezővé tette, hogy mérlegeiket közöljék a „Monitorul Oficial“-ban és a Corespondența Economica“-ban is.

A csatolt területeken érvényben lévő kereskedelmi törvény 198. szakasza úgy rendelkezik, hogy a részvénytársaságok kötelezve vannak mérlegüket és évi jelentésüket a közgyűlés előtt 8 nap al közzétenni. Ebben a tekintetben az volt a szokás, hogy ezt a közlést egy, a részvénytársaság székhelyén lévő napilapban eszközölték. A közlésnek ez a módja azt célozta, hogy tájékoztassa a társaság vagyonáról a részvényeseket, különösen a társaság hitelezőit, továbbá azon harmadik személyeket, akiknek a részvénytársasággal üzleti összeköttetésük volt. Ezekre a szempontokra tekintett a hivatkozott magyar törvény, amidőn a részvénytársaságokat a mérleg közzétételére kötelezte. A részvénytársaságok most háromszori közlésre vannak kötelezve, ami egyáltalában nem alkalmas, miután ugy a „Monitorul Oficial“, mint a „Corespondența Economica“-t sem az üzletemberek, sem pedig a társaság részvényesei nem olvassák.

Tisztelettel kérjük Minister Urat, sziveskedjék szabályozni ezen kérdést, szem előtt tartva a részvénytársaságok érdekeit. Miután a mérlegeknek a „Monitorul Oficial“-ban és a „Corespondența Economica“-ban való közlése semmi praktikus eredménnyel nem jár, Kamaránknak az a véleménye, hogy a mérlegek közlése csupán a Miniszter Ur vezetése alatt álló hivatalos szervben a „Corespondența Economica“-ban legyen kötelező.“

Útlevelügy.

Kereskedőknek és iparosoknak fontos érdeke, hogy útlevelet legkevesebb egy évi időtartamra kapjanak. Ilyen útlevelekhez a Kamara igazolványa szükséges. Ilyen igazolványt legőbb esetben kiadtunk, ha meggyőződünk arról, hogy az érdekeltnek ehhez fontos érdekei fűződnek. Mindennek daczára egyes esetekben a

Politia de Stat nem respek'álta Kamaránk javaslatát, amiből kifolyólag január 19 én a Rendőrprefektus Urnak az alábbi előterjesztést adtuk át:

„A Prefektus Uraak 443/23 IV. 1924. szám alatt kelt megkeresésére Kamaránk a kereskedők és iparosok utlevélkééréséhez bizonyítványt szolgáltat ki. Minden esetben természetesen Kammaránk, — személyekre való tekintet nélkül, — csupán a kereskedelem és ipar érdekeit tartja szem előtt. Ennek daczára úgy vagyunk informálva, hogy az utlevél ügyosztá'y nem veszi figyelembe a Kamara bizonyítványát és iparosok és kereskedők részére csupán 3 hónapra állítja ki az utleveleket.

A kereskedelmi forgalom megjavítása és külföldi presztizsünk helyreállítása érdekében a legfőbb feltétel a külfölddel való minél könnyebb érintkezés. Mindezekre való tekintettel és leginkább törvényszékileg bejegyzett kereskedők részére javasoltuk az utleveleknek egy évre való kiadását. Az utlevelek jelenlegi kiadásának rendszere sok kívánni valót hagy hátra. A szükséges okmányok beszerzése legtöbb esetben két hetet vesz igénybe. Ilyen feltételek mellett a kereskedők és iparosok, akik nem tudnak hosszabb ideig távol lenni üzletükől, hogy a szükséges okmányokat beszerezhessék, közbenjárókat és magán ügynököket kénytelenek igénybe venni, akik tekintélyes összegekért vállalják az utlevelek megszerzését. Ezekkel a nehézségekkel szemben mi sem tudjuk remélni külföldi kereskedelmünk megjavulását.“

Ugyancsak Kamaránk előterjesztésére a Prefektus Ur némely könnyítéseket vezetett be, azokkal szemben, a kiknek részére ő adott utlevelet. Erre vonatkozólag Kamaránk hírlapok útján az alábbiakban informálta az érdekelteket:

„Tudomására hozzuk mindazon érdekelteknek, akik a jelenlegi Rendőrprefektus Ur útján kaptak utlevelet, az utlevél megszerzés alábbi megkönnyítését:

„Mindazok, akik Ovidiu Gritta Rendőrprefektus Uról kaptak utlevelet, amenyiben utleveleiket megújítani óhajtják, csupán egy egyszerű kérést tartoznak bemutatni, a melyhez csatolandó a régi utlevél és egy bizonyítvány, melyben igazoltatik, hogy adótartozásuk nincsen. Ha ezek a bizonyítványok rendben vannak, két óra leforgása alatt az új utlevél kiadatik“.

Ipartestületek postabér mentessége

A cluji Ipartestület a Munkaügyi Miniszterhez intézett beadványában panaszolja, hogy az eddig élvezett postabér mentesség elvonatott tőle. Az ipartestületek, amelyek a ma is érvényben álló ipartörvény alapján működnek, igen sok vonatkozásban hatósági feladatokat tőtenek be, végzik az I. fokú iparhatóság munkáinak egy részét, ennél fogva e tekintetben közhivatali jellegük nem lehet vitás. Kamaránk tekintettel erre, másrészt azonban az ipartestületek korlátolt anyagi viszonyaira, a kérés felterjesztése

kapcsán a maga részéről is kérte a Minisztert, hogy a postabér mentességet az iparhatóságok közhatósági ténykedésénél továbbra is engedélyezze.

Kaucsuk bocskorok viselése

Kamaránknak tudomására hozott, hogy egyes vidéken caucsuk bocskorokat viselnek, melyeket elhasznált automobil gumiból vagy más caucsukból készítenek. Ezen vidékeken különféle láb betegségek léptek fel, amelyek orvosi vélemény szerint idővel annyira veszedelmessé válhatnak, hogy az illetőket a járásban is akadályozni fogják. Ez az új viselet káros a tímár iparra is, és mert a caucsuk külföldről behozott cikk, ennél fogva az ebből készült bocskorok viselése közgazdasági szempontból is hátrányokat jelent mert csökkenti a belföldi börgyártást és a nyersbőrök értékesítését is. Ez indokok alapján Kamaránk előterjesztéssel élt a közegészségügyi, kereskedelemügyi és hadügyi Miniszter Uraknál, kérve ez ügyben kedvező döntést.

Szakértő könyvelők igénybevétele

A könyveő testület cluji osztálya értesít, hogy működését megkezdette és szükség esetén a Kamarának készséggel áll rendelkezésére. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A város házaiban lévő helyiségek felmondása

21 érdekeltek lakos bejelentette, hogy a város a házaiban lévő üzleti helyiségekre árverést hirdetett ki és kérték a Kamara védelmét. Ebben a tárgyban a Kamara február hó 2-án a következő előterjesztést intézte a belügyi Miniszter Urhoz:

„Cluj város Tanácsa hivatalos lapjában az „Administrația”-ban (24 szám. 1924. december 15.) 28863/1924, tan. sz. alatt hirdetést tett közzé, amelyben köztudomásra hozza, hogy nyilvános árverés útján bérbeadja a város épületében lévő és 21 kereskedő és iparos által bérletben birt helyiségeket. Cluj város rendelkezését antiszociálisnak tekintjük, mert anélkül hogy megkísérelné a régi lakosokkal a megegyezést, azoknak szerzett jogait valósággal kisajátítja. Ma, amikor a lakás krízis legakutabb állapotban van, elképzeljük, mi lesz az eredménye ennek a nyilvános árverésnek. A régi lakosok nem lesznek abban a helyzetben, hogy megajánlássák a legnagyobb béreket és ilyenformán helyüket elfoglalják vagy magánosok, felhasználván a helyiségeket magán lakosoknak, vagy pedig üzerek, akik abban a reményben, hogy jó vevőkre is jutnak, minden reszkirozásra képesek lesznek, a helyiségek megszerzésére. És éppen itt az igazságtalanság, mert a „Vadul Comercial” amely az időfolyamán és nagy áldozatokkal alakult ki, a jelenlegi bérőket védi. Az üzlethelyiség

egy egyszerű átköltötetése a kereskedő és iparos teljes tönkretetését jelenti. A modern államokban a „Vadul Comercial“, illetve a régi lakók joga, törvényes támogatást élvez, biztosítván részükre még kártalanítást is az esetre, ha a helyiség bérletének a megújítása visszautasított és egyuttal figyelembe veszi a helyiség új rendeltetését is. Nálunk hasonlóképen szüksége mutatkozik ilyen törvényes intézkedéseknek. Másrészről Cluj város hirdetésével igen is siettet, miután a bérleti törvény rendelkezései még érvényben vannak, az igazságügyi és kereskedelemügyi Miniszterek pedig foglalkoznak a helyiségek bérletének a kérdésével, lévén szociális igazságtalanság felszabadítani bármely lakást akkor, amikor a háboru idején bevezetett kivételes állapot még ma is fennál. És mi történik az esetben, hogy törvényhozás fog védelmet nyújtani akár a „Vadul Comercial“, akár pedig a bérleti törvény keretében. Meg fognak hosszabbítani a bérleti szerződéseket a kereskedelmi és ipari üzleteknél? Ugy látszik, ilyen lehetőségre Cluj város Tanácsa nem gondolt. A „Vadul Comercial“ és a bérleti szerződések énkén foglalkoztatják az összes kereskedelmi és ipari szervezeteket és meg vagyunk győződve, hogy az igazságügyi és kereskedelemügyi Miniszter Urak ezt a kérdést a kereskedelem és ipar előnyére fogják megoldani. Az általunk feltárt indokok alapján teljes tisztelettel kérjük a Miniszter Urat, sziveskedjék rendelettel megsemmisíteni az említett hirdetést, utasítván a város tanácsát, hogy alakítson egy bizottságot, a lakbéréknék békés uton való megállapítására“.

Cipész- és szabóipari szaktanfolyamok.

Kamaránk látván, hogy az inasok iskolai oktatása sok tekintetben nélkülözi a szakszerűséget és egységességet, ez év január 15-iki kezdettel a vidéki cipész iparosok részére 4 heti, a szabóiparosok részére pedig 5 heti tanfolyamot rendezett. A tanfolyamon résztvett iparosokat Kamaránk az illető városok iparosanonciskolájához szakoktatóként óhajta kineveztetni és ezenkívül az illető városokban esetleg rendezendő mester- és segéd továbbképző tanfolyamok vezetésével megbizni. A két tanfolyamon összesen 12 vidéki mester vett részt, akik a Kamarától anyagi támogatásban is részesültek. A cipész tanfolyam vezetője Raduch Mátyás cluji cipész mester, a szabótanfolyamé pedig Trieb Iózséf cluji szabómester voltak.

A cluji cipézmesterek egy részének a felkérésére február hó 3-iki kezdettel egy szintén 4 hetes tanfolyamot rendeztünk, amelyen 22 cipézmester vesz részt és vezetője Lengyel Károly, cluji cipézmester.

Ősztöndíjak, segélyek, adományok.

Legutóbbi közgyűlésünk óta kamaránk elnöki tanácsa

az alábbi ösztöndíjakat, segélyeket és adományokat folyósította:

1. Cluji Szabóipari Munkások Szindikátusának továbbképző tanfolyama Lei 3000;
2. Veturia Popa, tanulmányi ösztöndíj „ 2000;
3. Erdélyi Román Sajtószindikátus, tiszteletjegy „ 1000;
4. Román banktisztviselők, Cluj „ 1000;
5. U. P. A. R. Cluj, „ 500;
6. Clubul sportiv „Victoria“ Cluj „ 1000;
7. Grupa 2. Aviație de recunoaștere, Cluj adomány „ 1000;
8. Asociațiunea Studenților dela Academia de înalte studii comerciale și industriale, Cluj. tanulmányi kirándulási segély „ 2000;
9. Balul mascot al Teatrului Național, Cluj, tiszteletjegy ; „ 1000.

A kereskedelmi és iparkamara 1925 évi költségvetésének jóváhagyása.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az ipari- és kereskedelemügyi Miniszter ur 1924. december hó 17-én, 93341. szám alatt, kevés módosítással jóváhagyta kamaránk 1925. költségvetését.

II. Ügyforgalmi jelentés.

a) Mult közgyűlés óta 620 *ügyirat* érkezett be, ezek között van:

- 11 miniszteri leirat;
- 56 társ kamarai átirat;
- 25 átirat illeték ügyben;
- 37 átirat számlahitelesítés végett;
- 58 különféle segély kérés;
- 59 cím kérés és
- 225 vegyes megkeresés.

Befolyt összesen: 654.756 lei 56 bani kamarai pótadó.

A postai feladó és helyi kézbesítőkönyv szerint az iroda 1758 levelet adott postára és kézbesített helybeli feleknek.

b) Véleményleadások különféle ügyekben.

Legutóbb tartott közgyűlés óta az iroda iparkihágási ügyben: 3, ipartörvény magyarázata tárgyában: 13 vásár engedélyezés és áthelyezési ügyben: 3 áru behozatal és kiviteli engedélyezés tárgyában: 12 iparigazolvány váltási ügyben: 3 adóügyben: 12 telepengedélyezési ügyben; 4 vámügyben; 2 vásár vámdíjszabályzat ügyben: 3. és 7 esetben külföldi utlevél és vizum elnyerése végett nyilvánított véleményt hatóságok, testületek és magánosok részére.

c) Bizonyítványok.

Kiadott az iroda a mult közgyűlés óta behozatali és kiviteli ügyben: 8; utlevél kiadás végett: 28 és vegyes ügyekben: 51 bizonyítványt.

d) Védjegy és mintalajstromozás.

Mult közgyűlés óta kamaránknál 7 védjegyet és 2 mintát lajstromoztak be.

III. N. Căciulă főtitkár kérése.

N. Căciulă főtitkár a kamara szolgálatába lépése előtti idejében teljesített szolgálati idejét kéri nyugdíjba beszámítani. Főtitkárunk 1921. évi január hó 1-én lépett a kamara szolgálatába és ezt megelőzőleg — okmányokkal igazolva — 24 évig szolgált mint banktisztviselő, tehát olyan szolgálatban, amelyben eltöltött idő közgyűlési határozattal a nyugdíjjogosultságba beszámítható. Kérelmező ezen igazolt és nyugdíjba beszámítható időből csupán 10 évi beszámítást kér.

Az elnökség és központi bizottság határozata alapján javasoljuk a közgyűlésnek, hogy N. Căciulă főtitkár nyugdíjjogosultságát a közgyűlés 1911. évi január hó elsejével állapítsa meg a nyugdíjszabályzat vonatkozó szakaszában foglaltak szem előtt tartásával.

IV. A vasárnapi munkaszünet.

A lapok szerint a munkaügyi Miniszterium elkészítette a Codul Muncii előtervezetét, amely foglalkozik az ipari és kereskedelmi munka vasárnapi és ünnepi szünetelésével. Az egységes rendezés ideje tényleg elértkezett, mert a különböző helyi hatóságok ezt a kérdést kényük kedvük szerint kezelik és az érvényben álló törvények, rendeletek önkényes megváltoztatásával az egész kamaránk területén, de ugy hisszük a csatolt területeken mindenütt, a legteljesebb bizonytalanságot idézték elő.

Ez idő szerint a munkaszünet két részből áll: egy k, amelyet a ma is érvényben álló 1891 évi XIII. t. cz. — amelyet a volt Magyarországtól örököltünk, — szabályoz, a másik része a két nemzeti ünnep munkaszünettel való megünnepése, amint a kisebbségi államtitkár 1922. évi január 21-én kelt 17822 szám rendeletével irt elő. Ezzel szemben a helyzet az, hogy a vasárnapi munkaszünetet helyhatósági területenként különbözőféleképpen tartják meg, sok helyen az 1910 évi regáti törvényt alkalmazzák, daczára annak, hogy egy törvényt megváltoztatni sem miniszteri, sem pedig helyhatósági rendelettel nem lehet, hanem csak egy másik törvény útján. Ugyancsak hasonló a helyzet a más ünnepeknél is, ahol az ortodox ünnepeknek munkaszünettel való betartását igen gyakran, igen sok vidéki hatóság elrendeli.

Az ország ipari és kereskedelmi ujjaépítése a legteljesebb és legodaadobb munkát követeli minden minden egyes polgárától és a legkisebb bizonytalanság, a munkának legkisebb megzavarása nemcsak az illető vállalatoknak, hanem az egész nemzetnek, az egész országnak károkat okoz. Az ország jövője megkívánja a termelés belterjessé tételét, viszont ez csak úgy érhető el, ha minden téren jogbiztonság uralkodik, ha minden iparos és kereskedő tudja azt, mikor szabad dolgoznia és mikor kell ünnepelnie.

Kamaránk álláspontja e tekintetben, hogy minél kevesebb ünnep és minél több munka. Szociális szempontból úgy a munkaadók mint a munkások érdekében kívánatosnak tartja azonban azt, hogy időaként szabad idővel rendelkezzenek ez azonban csak akkor lehet helyes, ha egységes, országos törvény szabályozza. Ez álláspontunk kövdekménye az, hogy a törvénytől és rendelettől eltérő helyhatósági intézkedések ellen mindannyiszor felszólaltunk, valamint többször kifejeztük azon óhajunkat, hogy a munkaszünet kérdése országosan egyöntetűen rendeztessék.

Abból kifolyólag, hogy Kamaránk a minél több munka végzésének a híve, következik az, hogy a vallási ünnepeken való munkaszünetek elrendelése ellen állást foglal. Részükről csupán a vasárnap, valamint a függetlenség kimondása és a hőök napja megünneplését tartjuk szükségesnek az egységes, országos, általános munkaszünettel. Ezeknek a megünneplésére vonatkozólag javaslatunk az, hogy az iparban e három napon csak azok a munkák legyenek végezhetőek, amelyek félbeszakítást nem tűnnek, ellenben a kisipar és kereskedelem teljes munkaszünetet tartson. A kisiparra vonatkozólag vasárnap megengedhetőnek tartjuk ugyan az illető iparosnak saját személyében, zárt ajtóik mögött való munka végzését, de tilos legyen idegen alkalmazott foglalkoztatása, vagy pedig a közönség kiszolgálása.

A folytonos munkát végző vállalatok kötelesek gondoskodni arról, hogy munkásaik félhavonta legalább egy vasárnapi munkaszünetet élvezzenek.

Munkaszünet felfüggesztendő a következő esetekben és iparokra:

1. A vasuti és hajózási üzemek, valamint a posta-távirda és távbeszélő üzemeknél előforduló ipari munkáknál;

2. hadászati szempontból sürgős ipari munkáknál;

3. árvíz és más elemi csapás védelmi munkái, valamint az illető elemi csapás következményeinek eltávolítása, vagy orvoslására elkerülhetetlenül szükséges munkák;

4. oly ipari munka, mely a nyilvános közlekedés és közbiztonság érdekében halasztást nem szenvedhet;

5. a társas — és bérkocsi ipar;

6. a hordár — és targonczás ipar;

7. a temetkezési vállalatok; —

8. az állami egyedáruság tárgyát képező cikkek elárusítását a vonatkozó törvények szabályozzák. Ellenben az ilyen üzleteknek más cikkeket eladniok nem szabad.

A törvény csupán elvi intézkedéseket tartalmazhat, a részleteket (melyek legyenek azok az iparágak, amelyek ez ünnepek alatt is teljes vagy részleges üzemmel dolgozhatnak), a végrehajtási utasítás által állapítandók meg, már csak azért is, mert változásnak vannak kitéve. Ugyancsak a végrehajtási utasítás által állapítandók meg azok az esetek, amikor egyes iparosok vagy kereskedők sürgős munkák elvégzése céljából egyes vasárnapi munkaszünet alól felmenthetőek.

A vasárnapi munkaszünet kezdete általában a munkaszüneti napon reggel 6 óra és befejezése a következő napon reggel 6 óra, amely idő megváltoztatása az egyes iparok természete szerint szintén a végrehajtási utasítás feladata lesz.

Ezek alapján a következő javaslatokat teszi az elnökség: mondja ki a közgyűlés, hogy

1. a teljes általános vasárnapi munkaszünet elvi alapján áll;

2. szükségesnek tartja a vasárnapi munkaszünet törvényes, országosan egyöntetű rendezését;

3. a vasárnapi munkaszünettel csak a vásárnapok, a függetlenség kimondása (május 23) és a hősök napja ünneplendő;

4. a törvény, valamint a végrehajtási utasítás megalkotása előtt a kamara véleménye kikéressék;

5. a szükséges intézkedések megtételével a Kamara elnöksége bizassék meg.

V. A cluj-i villamosmü ügye.

Cluj város legfontosabb és legégetőbb ügyei közé tartozik a villamosmü átalakításának és kibövitésének ügye, amely nemcsak a kereskedelem és ipari érdekeltségeket foglalkoztatja, hanem a város egész lakosságát is amely e tél folyamán a csöd szélére jutott, amint azt hozzáértö emberek ezelött két évvel már megjósolták.

Hogy vita tárgyává tettük ezt az ügyet, mint a város ipari és kereskedelmi életében számottevö tényezöt, nem az a célunk, hogy meghatározzuk azoknak a hatóságoknak a felelösségét, amelyek hivatva vannak a közjavakat adminisztrálni. Távol áll tölünk az a gondolat is, hogy bünsönek tekintsük a Városi Tanácsot, mert nem gondoskodott kellöképen ezen intézményről és legfeljebb megengedjük magunkna azt a megállapítást, hogy a Városi Tanács a szükségelt időben nem képviselte kellö energiával a közönségnek jól felfogott érdekeit melynek természetes következménye az, hogy két év óta városunk ipari és kereskedelmi fejlődése pang és a csatolt területek jelenösebb városaival szemben pedig épen visszaesés észlelhetö. A multnak bárminö megrovása a jelenlegi helyzeten nem sokat segít és a mai közgyülésnek az a kötelessége, hogy a kamara kompetens és a gyakorlati életben müködö tényezöinek komoly megvitatása révén, megtaláljuk azt a módozatot, amellyel a mindnyájunkat terhelö rossztöl meg lehet szabadulni.

Hogy kellöképen megismerhessük a jelenlegi helyzet okait, szükségesnek véljük a villamosmü egy rövid történeti ismertetését és, hogy következtetéseket vonhassunk le, szükséges egy összehasonlítás is más hasonló villamosmüvek helyzetével, hogy az után ezen tényekre támaszkodva, Kamaránk minö javaslatokkal fordulhatna a Városi Tanácshoz, mely k hivatva lennének a jelenlegi helyzeten javítani.

A cluj-i villamosmü 1906-ban kezdte meg müködését, 3200 Kw. teljesítménnyel és a Ganz cégnek lett kezelésébe bocsátva 10 évi időre. 1916-ban lejárván a szerződés a Ganz céggel, a város ezt a szerződést újabb 5 évre meghosszabbította, tehát 1921-ig bezárólag. Ez év végével a bérleti szerződés automatikusan meg lett hosszabbítva egy évre, vagyis 1922. év végéig. Ez év folyamán a Városi Tanács foglalkozott újböl a bérbeadással. A bérletre pályáztak egyrésztöl az Electrica-Omnium, mint egye-

sült cégek, másrésről pedig a Ganz cég, mint aki a villamosművet felépítette és amely azóta bérletben is tartotta. Nem ismerjük közelebbről azokat az indokokat, amelyek következtében a Városi Tanács nem tudott határozni a bérlet, fő ott, de nincs is helye itt megvitatni azokat az okokat. Tény azonban az, hogy 1922. december 31-én miniszteri rendelet alapján a város a villamosművet átvette a régi bérletből, mely munkálatokban segítkezett az Electrica-Omnium consortium, amely egy mérnököt delegált ki az üzem technikai részének vezetésére és ugyanakkor a város felhívott, hogy ideiglenes szerződést kössön az említett társulattal amit a belügyminiszteriumnak sürgősen terjesszen fel jóváhagyás végett. Az ideiglenes szerződés létrejött és körübelül a belügyminiszterium valamelyik fiókjában hevert egészen 1924. február 1-éig, amikor az Electrica-Omnium consortium ismeretlen okokból visszavonult az ügyetből. Megjegyezzük azonban, hogy az említett 13 hónap alatt a consortium ténykedése nem nagyon terjedt ki az üzem érdekében, hacsak annyiban nem, hogy az Electrica a maga szakemberét a vezetés élére állította és az elvégzett „munkálatokért“ a várostól felvett egy bizonyos részt a haszonból.

1924. február elseje után a Városi Tanács újból kezdett foglalkozni a villamosmű ügyének a tanulmányozásával és a szakbizottság azon javaslatot terjesztette elő, hogy egy társaság alakuljon, amely az összes speciális és pénzügyi garanciákkal rendelkezzen és amelynek az üzem engedményezve legyen azon kötelezettséggel, hogy azt átalkítsa és kiegészítse. E célból tervbe vétetett egy részvényársaságnak a megalakítása, amely alakulna az Electrica és Ganz cégek kivételével egyes clujai pénzintézetekből, valamint magánosokból is. Az így alakuló félben lévő részvénytársasághoz a Városi Tanács azon felhívással élt, hogy 1924. május 1-éig egy szerződés tervezetét terjesszen be. Ez megis történt, de csak 1924. június hó folyamán és a szerződés tervezet tanulmányozására egy bizottság lett kiküldve, amely az ajánlattevőktől azt kérte, hogy egy kalkuláció keretén belül mutassák ki a javításokra és kibővítésekre szükséges összeget és ebben a helyzetben vannak jelenleg az Electrica és Ganz csoporttal folytatott tárgyalások. Időközben a Városi Tanács foglalkozott a commercializálás eszméjével is és a commercializálási tervezet munkálatai 1924. november hó elejéig tartottak, minden pozitív eredmény nélkül. Azóta a villamosmű ügyében egyetlen egy komoly lépés sem történt és még csak beszéd tárgyát képezi az, hogy a város foglalkozna egy motor beszerzésével, amely 12000 H. P. motorikus erőt fejlesztene s amely az állomás mellett volna felállítva és három turbinát hajtana. Hogy ez sikerülni fog-e a városnak, a jövő kérdése, hogy a clujai villamosmű műszaki részéről kellőleg legyünk tájékoztatva, bemutatunk itt egy összehasonlító táblázatot, a csatolt területek öt fontosabb városainak a felállításával:

A város neve és az építés éve.	A mű öszteljesítménye K. w.	Lakosok száma.	Áramfejlesztő gépek	Évi teljesítmény 923-ban kw. h.	Ár 1924 II/IV.	Maximálismegterhelés
Sibiu, 1896	3060	város 40 000 környék 26700	Turbina és gőzgép.	9108866	6	2610
Cluj, 1906	3200	87 000	Vizi turbina gőzgép	10366301	450	3170
Arad, 1879	3600	város 62490 környék 20928	Gőzturbina és gőzgép	6848500	12	2260
Oradea Mare, 1903	4495	70000	Gőzgép gőzturbina	6710527	14	1970
Timișoara 1884	5103	90000	Turbina gőzgép	10940182	8	3260

Ebből a kimutatásból kitűnik, hogy a villamosmű tönkremenésének egyik főoka éppen a túlmegetterhelésben keresendő, mely uton a gépek nem megszokott használatnak lettek alávetve.

A fent előadottakból valamennyire megvilágítottuk a jelenlegi szomorú helyzet okozati jelenségeit és most azon kérdés merül fel hogy, mit lehetne sürgősen fogantatosítani a villamosmű helyzetének mielőbbi megjavítására, mert ha a jövő ősz is a jelenlegi összevisszaságban ér bennünket, a helyzet egyenesen katasztrofális lenne. Az üzem kezelésére három módjzat lehetséges:

- a) házi kezelésbe való vétel,
- b) a comercializálási törvény értelmében való comercializálás és
- c) engedményezés (concesionálás).

A házi kezelés a jelenlegi időben mindenütt elvetett elv. A köztisztviselők kezelése nehézkes éppen a számviteli törvény következtében, fejlődése lehetetlen és a konjunkturális helyzeteket kihasználni nem tudja, viszont a comercializálás azt jelentené,

hogy a város az üzemet részvénytársasággá alakítaná át, igazgatósággal és számvizsgáló bizottsággal. A város hozzájárulása volna maga az üzem, amely felbecsülhető volna esetleg 150 millió leire és ezen kívül természetesen hozzájárulna a magántőke. Ezen magántőkével kellene eszközölni a javításokat és a kibővítést és természetesen, hogy meglehetősen nagy osztalékokra is számot tartana. Most az a kérdés merül fel, hogy a comercializált üzemben hol találjuk meg a speciálista erőt, valamint hol volna megtalálható a minimum 60 millió lei, tőke kibővítésre, — éppen tekintettel a jelenlegi kiélezett krízisre. Véleményünk szerint maradna mint minden szempontból a legelőnyösebb, a concessionálás egy olyan speciálista, tőkepenzes csoportnak, amely minden irányban garanciát vállalna, záros határidőn belül biztosítaná az üzem kibővítését és a városnak a legmesszebbmenő előnyöket biztosítaná.

Ezek alapján az Elnöki tanács és központi bizottság a következő határozati javaslatot terjeszti a hölgyű és elé:

a Kereskedelmi és Iparkamara 1925, február 22-én tartott kögyűlése,

a) azon a véleményen van, hogy a cluji villamosmű helyzetén sürgősen és eredményesen csak egy concessionálás után lehet segíteni, bevonva az érdekelt csoportba kipróbált elektromos vállalatokat is. Ezen érdekcsoportnak garantálni kellene azt, hogy a kibővítési munkálatokat t. é. október hó 31-éig befejezi és a városnak az elért jövedelemből legnagyobb részesedést biztosítaná

b) Minthogy a villamosmű ügyének mikénti elintézése leginkább a város iparát és kereskedelmét érdekli, az előkészítő bizottságnak tagjaiként szerepeljen három iparos és három kereskedő, lehetőség szerint szakmabeli emberek.

VI. A csődönkívüli kényszeregyezségi eljárásról szóló törvény.

Légutóbbi közgyűlésünk elnöki közleményeiben jelentettük, hogy a kereskedelmi életben folyton szaporodó fizetésképtelenségek és a tömeges kényszeregyezségi eljárások arra kényszerítették kamaránkat, hogy egy, az érdekeltekből álló közös értekezleten tárgyaljuk meg azokat a reformokat, illetve módosításokat, amelyeket a kényszeregyezségi eljárás jelenlegi rendszere megkövetel. Az e tárgyban megtartott értekezlet egyhangulag megállapította, hogy a kényszeregyezségi eljárás igen bonyolult, rendkívül költéses és ezért tekintélyes százalékkal csökkenteni a fizetési zavarba jutott kereskedő részéről felajánlott kiegyezési kvótát. Megállapítottuk, hogy a rendeletnek legsarkalatosabb hibája az, hogy bírósági gyakorlat alapján kényszeregyezségi esetben mindig ügyvédet neveznek ki vagyonfelügyelőnek, aki rendszerint nem rendelkezik kereskedelmi szakismerettel, melyek valamely immobillia lett üzlet további vezetéséhez elkerülhetetlenül szükségesek.

Mindezen okok alapján egy jól megindokolt előterjesztésben kértük az igazságügyi miniszter urtól a kényszeregyezségi eljárásról szóló 1915. évi 4070. M. E. számú rendelet alábbi módosítását:

1. A vagyonfelügyelő ügyvéd mellé minden esetben nevezzenek ki kereskedőkből és szakemberekből álló tanácsadó és ellenőrző választmányt az érdekelt hitelezők meghallgatása és a Kereskedelmi és Iparkamarák javaslata alapján, amelynek tagjai díjmentesen lássák el munkáikat.

2. A rendeletben előírt határidők redukálancók és a bíróságok azok szigorú betartására utasítandók, főleg költségcsökkentés szempontjából és a miatt is, hogy a hitelezők gyorsan és kedvező kvótában kapják meg követeléseiket.

Előterjesztésünket, amellyel a tisztességes adósok és hitelezők érdekeit kívántuk szolgálni, hasonló állásfoglalás céljából megküldtük a csatolt területek összes kamaráinak, azonban — sajnos — mindez ideig nélkülözzük a miniszter ur választását.

A f. évi január hó 10-én tartott kereskedői osztályülésen ismét tárgyalás alá vétetett a kényszeregyezségi rendelet és az a kívánság merült fel, hogy miután az egész rendelet a tisztességes adósok és hitelezők érdekeit védi, állapíttassék meg rendeletileg.

az a minimális fizetési kvóta amelyen alól kényszeregyezségi eljárás le nem folytatható. Az előterjesztésünk első pontjában körülírt választmánynak legyen kötelessége a fizetési zavarba jutott adós vagyónának felbecsülése és megállapítása annak, hogy mi okozta a fizetéseképtelenséget. Az osztályülés egyhangú véleménye az, hogy a fizetési kvóta minimumja 40%-ban állapítsák meg, ezen minimális kvótán alul kényszeregyezségi eljárásnak helye nem lehet és abban az esetben, ha az adós részéről felajánlott fizetési kvóta 40%-on alól van, nem vehető igénybe a csődön kívüli kényszeregyezségi eljárás, hanem a rendes csődeljárás következik be.

Fent előadottak alapján az elnökség és központi bizottság az alábbi javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

1. Méltóztassék hozzájárulni a kényszeregyezségi eljárásról szóló 1915. évi 4070 M. E. számú rendelet ismertetett módosításához azzal, hogy jelen közgyűlésből kifolyólag az igazságügyi miniszter úr ismételtlen kéressék fel a tisztességes adósok és hitelezők érdekeit szolgáló módosítások minél előbbi eszközzésére;

2 Csődön kívüli kényszeregyezségi eljárás csak abban az esetben folytatható le, ha az adós részéről felajánlott fizetési kvóta 40%. Abban az esetben, ha a felajánlott kvóta 40%-on alul van, csődön kívüli kényszeregyezségi eljárásnak helye nem lehet és a rendes csődeljárás következik be.

3 Jelen közgyűlésből hozandó határozat hasonló állásfoglalás céljából másolatban közlendő a csatolt területek kamaráival.

VII. Az 1%-os forgalmi adó.

E kérdés nem új, mert az 1923 augusztus 5-iki és október 28-iki közgyűlésünk foglalkozott vele, hasonlóképpen tárgyalatott ez odiozus adó az osztályüléseken még olyankor is, a mikor nem volt napirenden. Épen ez okból nem térünk ki azokra a nehézségekre, amiket a tárgyalat adó a kereskedelmi és ipari vállalatoknak okozott.

Ennek az adónak a létesítése amely hozzájárult nagy részben az élet drágulásához, pénzügyi szempontból tekintve jogosult volt. A háboru utáni gazdasági dezorganizáltságban ez az adó megfelelőnek és biztosnak mutatkozott a közjövedelmek növelésére, kielégítvén a kincstár pillanatnyi szükségleteit.

Ma, mikor a költségvetés már két éve egyensúlyban van, sőt költségvetési fölösleg is van és amikor a közvetlen adók várákozáson felüli eredményt adnak, a forgalmi adó további fentartása a szociális érdekek ellen való, a háboru után minden irányban életre keltett elv, amely akadályozza a gazdasági szabadságot. Ez adónak gazdaság ellenes jellegéről meg volt győződve maga a megalkotója is, Titulescu miniszter ur, valamint a jelenlegi pénzügyminiszter ur, Vintilă Brătianu. Ez állításunk igazolására idézzük Vintilă Brătianu miniszter urnak az egyenes adók egységesítése ügyében 1922 november 27-én a bucureștii kereskedelmi és iparkamarában tartott értekezleten tett következő nyilatkozatát:

„Ez, azon kívül, hogy én úgy számítom, hogy a forgalmi adót mint egy háborus expedienst kell tekinteni, rendkívülinek és amelyet, adja Isten, hogy megszüntethessünk, ha nem is teljesen, de minden esetben módosítandó és átváltoztandó inkább fényüzési adóvá, sem hogy általános adóvá váljék. Véleményem szerint ennek nincs reális közgazdasági alapja“. A pénzügyminiszter

ur az állami költségvetés tekintetében megvalósította terveit, költségvetési jövedelmek biztosítottak és ennek következtében ez adónem törlése nem járna az államkincstárra káros következményekkel.

Az állam 1924 évi általános költségvetésében a közvetlen és közvetett adókból a bevétel 11.435.000.000 Leiben van előirányozva. Ezzel szemben a bevételek ugyanazon év november végéig kitettek, közvetlen adó: 2.055.408.093 Lei, közvetett adó: 9.928.993.918 Lei, összesen: 11.984.402.011 Lei, azaz 549.402.011 Lei-el többet, mely összeghez hozzáadva a december havi bevételt, meg vagyunk győződve, hogy a maradvány többet fog kitenni, mint az összes forgalmi adó. A fényüzési és forgalmi adót az 1925 évi költségelőirányzat 850.000.000 Leiben értékeli.

Az ebből az adóból az állam által elért eredmény nincs arányban azzal a munkával, ami a beszédessel jár és azzal sok kellemetlenséggel, ami az adózókra hárul. Ez az adó költséges egyrészt az államra is, másrészt pedig kellemetlen a felekre, minthogy a költséges rendszer a kereskedelem és ipar rendes menetét akadályozza. Ez adó beszédése és befizetése komplikált alakiságokkal jár. Egy detail kereskedelmi üzlet egy személyt kell hogy alkalmazzon a napijegyzék vezetésére. Azután, mikor az adót fizeti, napokig kell a pénztár korlátai előtt állania és az így elvesztegetett idő a közgazdaság kárára van. Amíg az adókban a mai anomáliák vannak, nem lehet konszolidációról beszélni. És a szociális érdekekről beszélvén, azokat ez uton nem lehet szolgálni, az élet megolcsóbitására tett intézkedések hiábavalók és ezek nagyrésztben ez adónak tudhatók be.

A fentiek alapján a t. Közgyűlés elé a következő határozati javaslatot terjesztjük:

A c'uji Kereskedelmi és Iparkamara 1925 évi február 22-n tartott közgyűlése, tekintetbe véve a nemzeti kereskedelem és fogyasztók érdekeit, kéri a kormányt:

1. szüntettessék meg a fogyasztási és forgalmi adó, amely nem igazságos, közgazdaság ellenes és antiszociális;

2. amenyiben a magas kormány államháztartási okokból nem mondhatna le erről az adóról, az csak egyszer szedessék be és pedig a termelőnél, a gyárosnál a nagykereskedőnél. Visszont, hogy az élet megdrágulását ez ne okozza, kívánatos volna, hogy az első szükségleti cikkek mentessenek fel ez adó alól.

3. A fogyasztási adó behajtási eljárása egyszerűsítettessék, amenyiben az nem volna megszüntethető.

VIII. Az új adókievetések.

Az ország gazdasági közvéleménye megnyugvással fogadta az új adó törvényeket, mert azok liberálisak és az ország termelő osztályainak érdekében készültek. Hasonlót mondhatunk a törvény végrehajtási utasításáról is és megállapíthatjuk azt is, hogy a közvélemény a legnagyobb bizalommal nézett az új adótörvények alkalmazása elé. A törvény keresztülvitele és az eljáró közegek magatartása azonban lehetetlenne teszik a törvény intencióinak betartását.

Kamaránk az új adótörvények helytelen alkalmazása és általában az igazságtalan és aránytalan adókievetések miatt már az 1923. év nyarán — az érdekelt kereskedők és iparosok írásbeli panassza alapján — előterjesztést tett a pénzügyminiszter urhoz és előterjesztésünket kizárólag konkrét adatokra és megtörtént tényekre alapítottuk, aminek bizonyosságául közöltük a miniszter urral azoknak a cégeknek a nevét, akik a konkrét panaszukat beadták kamaránkhoz. Cluj / Central University Library Cluj

Egyes speciálisabb eseteket és sérelmeket kivéve panaszunkat az alábbi pontokban foglaltuk össze, kérve a megfelelő orvoslást:

1. Az adókievető bizottság nem veszi figyelembe az üzleti könyveket, amelyeknek pedig, mint törvényszéki hitelesített okmányoknak, döntő szerepe kell legyen az adókirovásnál.

2. A bizottságok legtöbb esetben összehasonlítás útján állapítják meg a fizetendő adókat, azonban az összehasonlítás minden szakszerűség nélkül történik.

3. Az adókievető bizottság nem veszi figyelembe az adók megállapításánál az igazolt bank- és magántartozásokat, amelyek az üzletet terhelik és amelyek után a kereskedők tekintélyes kamatokat fizetnek.

4. Panasz tárgyává tettük azt is, hogy a bizottságok az összeforgalom 20% át vették az adókirovásául alapul bruttó jövedelmül.

5. Kifogásoltuk, hogy a bizottságok nem adnak módot a feleknek panaszai és kívánságai előterjesztésére.

6. Az adókievető bizottságok nem veszik figyelembe, hogy a kereskedők milyen haszonnal dolgoznak és általában a forgalom mekkora tényleges jövedelmet eredményez. Ez pedig az egyedüli biztos bázis az adókievetésre, mert előfordul, hogy nagy forgalom mellett is a tiszta haszon minimális, viszont kisebb forgalom mellett a haszon magasabb.

7. Az 1%-os forgalmi adó regiszter adatait a bizottságok nem respectálják.

8. Rálegköltéseket, mint pld. üzlethelyiség bére, fűtése, világítása, személyzet fizetése, a bizottságok nem veszik figyelembe.

Sajnos, ezek a panaszok ma is nagyjában-egészében fennállanak és érdekeltjeinket az adóketések rendjén most is több igazságtalanság éri. Sulyosbitja a helyzetet az a körülmény is, hogy cluji Administrația Financiară a törvény végrehajási utasításától eltérően Clujon 5 adókető bizottságot alakított és azt kívánja, hogy minden bizottság részére jelöljük ki a kisorsolás alá kerülő 20—20 kereskedő és iparos listáját. Így könnyen előállhat az a helyzet, hogy egy vendéglős adóketésénél egy kisiparos, pld. cipészmeister fog aszisztálni, akinek halvány fogalma sincsen és nem is lehet a vendéglős ipar különleges és speciális bajairól és megfordítva; tehát ismételtlen a legnagyobb igazságtalanságok fognak előfordulni az adóketéseknél tisztán azért, mert nincsen a bizottságban szakember, aki a megfelelő szaknácsokkal és felvilágosításokkal szolgáljon.

Fent előadottak alapján az elnökség és központi bizottság nevében az alábbi javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

1. Kérünk szigorú utasítást a törvény végrehajtó kezei részére, hogy mindenben respectálják a törvény rendelkezéseit és akceptálják az adózók hiteles üzleti könyveit és csakis azok alapján, nem pedig laikus funkcionáriusok becslése és minden szakértelem nélküli összehasonlítása alapján történjék az adóketés.

2. Miután teljes lehetetlenség az, hogy a kivételeseknél és a felebbezesek tárgyalásánál szakemberek nincsenek jelen, felhatalmazást kérünk arra, hogy a kisorsolt tagok mellé az érdekeltek meghallgatása után mindenkor egy szakembert delegálhassunk, aki szakszerű utasításaival és felvilágosításaival csak megkönnyítheti a bizottságok munkáját és a felekre nézve is megnyugtató, ha azt látják, hogy a tárgyaláscknál szakmabeli, hozzáértő kereskedő is jelen van.

3. Kérünk szigorú utasítást, illetőleg intézkedést, hogy az adókető és felebbező bizottságban a kincstár képviselője ne lehessen egy és ugyanazon személy, ez ellenkezik az általános jószokással.

IX. Kereskedelmi üzletek bérletjoga.

A Vadul Comercial bővő; nevével foglalkoztatja az összes ipari és kereskedelmi szervezeteket. Az érdekeltek ezirányu igényeit épen a mai kivételes állapotok is igazolják, amelynek az eredetét alábbiakban vázoljuk.

A világháboru a mindent megváltoztató következményeivel alapjában megingatta az egész társadalmi rendet. A termelő erők összessége a nemzet védelem szolgálatába állandó visszafejődésben volt, nemzetközi kereskedelemről pedig szó sem lehetett. Ilyenformán elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amikor a népek között évszázadokon át kifejlődött értékes gazdasági összeköttetések szétbomlottak, azok az összeköttetések, amelyek normális és természetes fejlődés eredményei voltak. A világháboruban résztvevő összes országokban a javak termelése és forgalmazása megcsappant és e rendkívüli viszonyokban a tisztességes kereskedelem helyét a zug és lánckereskedelem foglalta el. Ilyen körülmények között a természetes gazdasági törvények elvesztették a rendes viszonyok mellett gyakorolt hatásukat. Minthogy a nemzetvédelem föltötte állt minden gazdasági elvnek és így az ország sorsát intézők kénytelenek voltak a fejlődésből eredő gazdasági törvényeket és szabályokat alárendelni mesterséges szabályozásnak. Ilyen formán a gazdasági szabadság megszüntetett és helyét felváltották a különböző megszorítások, amelyekből aztán kialakult az u. n. kivételes állapot. Ezen az uton elérkeztünk a legtokéletesebb állami beavatkozás rendszeréhez, megsemmisítvén az egyéni kezdeményezést. A háboru idején bevezetett kivételes rendszert igazolta a nemzet védelem mindenek föltt való fontossága és épen ezért e nehéz idők kivételes rendszerét nem is áll jogunkban bíráló tárgyává tenni.

A háboru befejezése után ismét megadatott az összes termelő erőknek, hogy helyüket visszafoglalják a gazdasági küzdelemben és az összes államoknak az volt a célja, hogy a normális viszonyokat visszaállítsák. Országunk politikája ez irányban nem volt épen szerencsés, mert a helyett, hogy megszüntetnők a kivételes állapotokat, ezek még épen kibővítettek és kiegészítettek a legszigorub megszorításokkal. A kormányférfiak kijelentéseiből arra kell következtetnünk, hogy a háboru után a nemzetvédelem elvét a szociál érdekek elvével helyettesítették.

A kivételes állapot összes korlátozásait közvetlenül a kereskedelem, közvetve pedig az ipar érzi meg, mert normális for-

galom hiányában az iparnak nincs meg a lehetősége az áruk elhelyezésére.

Ma, a békekötés hatodik évében látjuk, hogy a szociális érdekek jelszava alapján eszközölt megszorítások nem hozták meg a kívánt eredményt, hanem éppen az ellenkezőjét annak. Említsük meg csupán az élet olcsóbbodására tett intézkedéseket és az uzoratorvényt, amely Sassu miniszter szerint abból a céből hozott, hogy: „a közvélemény nyomásának elég tétessék“. Az egyesülés óta gazdasági téren minket ért összes hátrányokért a nyilvánosság előtt a kereskedő tétetett felelőssé, ő a bűnbak. Ő az uzorás, ő foglalkozik azzal a kereskedelemmel, amint a kereskedelem ellenségei elősdi foglalkozásnak tekintenek. De ugyanakkor az államkincstárnak behajó közege volt és a legbiztosabb és legjobb adózó a'any'. A közönség azonban már nem ül fel mindannak a rossznak, a nket a kereskedőkről mondanak, a számtalan csől és kényezeregyezés megmutatta a valóli helyzetet.

A jelenlegi kormány maga is több ízben elítélte ezt a rendszert amely korlátozza a gazdasági szabadságot. Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter, aki a gazdasági kérdésekben leghatározottabb, az 1923 évi december 23 án tartott kereskedői kongresszuson a következőket mondotta: „A kereskedelem megszorítása utjában áll nemzeti vagyón gyarapodásának“. Mindennek dacára eddig nem sok változás történt. A kivételes állapot jelenleg is fenn áll az adózás terén talán majánem súlyosabban mint bármikor.

Addig, am g a kivételes állapot fenn áll és különböző válságok dühöngenek, még erkölcsi krízis is, a kereskedelem és ipar, amely nehéz válaszuton áll, követelheti a kormánytól, hogy segítségére jöjjön és megelőzze az általános tönkremenést. Mi csak két eszközt látunk a kereskedelem és ipar helyzetének valamelyes megjavulására és pedig:

1. az összes gazdasági szabadságok biztosítása, vagy;
2. a kivételes rendszerrel sújtott egyének támogatása ugyancsak kivételes intézkedésekkel.

Vadul Comercial ügyét, ahogy követelik a jelenlegi alakjában, ugyancsak a kivételes állapotokhoz tartozónak tekintjük. A kereskedők és iparosok mint bérlők érdekei, homlokegyenest ellenkeznek a háztulajdonosok érdekeivel. Ennek dacára tenni kell valamit. A szabad mozgásában megakadályozott kereskedő és iparos nem lehet zsákmánya egyes rosszhiszemű háztulajdonosnak. A helyiség az ei ő és legfontosabb fő tétele a kereskedelem és ipar üzésének. Így tehát ez ügynek sürgős elintézésre elkerühetetlen, történjék az bár küön törvényvel Vadul Comercial elnevezés alatt, vagy pedig a lakbérlet törvény keretében.

A Vadul Comercial vagy lakbérleti törvény a kereskedők és iparosok következő lakbérleti ügyeit kell, hogy szabályozzák: a szerződés megújításánál a régi lakó előbbségi joga; a bérlő és bérbeadó közötti vitás kérdések elintézési módja; a lakbérmaximuma és annak megállapítási módozatai; a jogos vissza-

utásítás indokai és visszautasítás esetében a kártalalási összeg mennyiségének a megállapítása, tekintetbe vévén azt, hogy az illető helyiségben hasonló kereskedelem üzeték vagy másfajta rendeltetése lesz; valamint azon ügy is, amikor a kereskedő, mint tulajdonos, a saját házában folytatja az üzletet.

A Vadul Comercial törvény előtervezetét a bucuresti-i Kereskedelmi és Iparkamara a francia törvény alapul vétele mellett állította össze, amely a Vadul Comercial ügyét a kereskedelmi tulajdon keretében szabályozza. A mi törvénykezésünk is ismeri a kereskedelmi tulajdon fogalmát, különösen pénzügyi téren.

Most pedig összefoglaljuk a kamaránkban tartott különböző üésekben és értekezletekben hozott határozatokat:

1. Feltétlen szükség van a kereskedők és iparosok lakbérleti ügyének törvényes rendezésére, történjék ez akár Vadul Comercial elnevezés alatt, akár pedig a lakbérleti törvény keretében.

2. A kereskedők és iparosok a k a törvény védelmében részesülni fognak, három osztályba sorolandók és pedig az I. osztályba tartozzanak az üzletet megalapító kereskedők, a II-ba a régi kereskedők és iparosok és a III-ba az új kereskedők és iparosok.

3. A törvénynek a következő kérdéseket kell szabályoznia:

a) a régi bérlő elsőbbségi jogát a szerződés megújításánál,

b) a bérszög megállapítási modozatait,

c) a tulajdonos és bérlő közötti vitás kérdések elintézésére hivatott választott bíróság összeállítá ára és működésére vonatkozó szabályozást,

d) a szerződés megnyújtás visszautasítá ának törvényes indokait, valamint a visszautasítás esetében já ó kártérítést, tekintettel a helyiség új rendelkezésére.

4. A bér maximuma ne haladja meg az arany egyenértéket.

5. A háztulajdonos kereskedők és iparosok, amennyiben a kereskedelmet vagy ipart saját házukban kívánják gyakorolni, amely helyiséget egy más kereskedő vagy iparos bérel, csak abban az esetben részesüljenek a törvény támogatásában, ha a kereskedelmet vagy ipart a törvény meghozása előtt legalább egy évvel már gyakorolták és ha az ingatlant is egy évvel a törvény meghozása előtt vásárolták.

6. Amennyiben a Vadul Comercial törvénybe iktatása nehézségekbe ütköznék, akkor ez az ügy a lakbérleti törvény keretében nyerjen sürgösen elintézés.

7. A kereskedelem és ipar jogos érdekei, különösen a mai új viszonyokban, megkövetelik, hogy a kormány komolyan foglalkozzék a kereskedelmi tulajdon törvénybe iktatásával, amelynek kiegészítő részét alkotja a Vadul Comercial is.

Fentiek alapján tisztelettel előterjesztjük a következő

javaslatot:

Megbizza a közgyűlés a cluji Kereskedelmi és

Iparkamara elnökségét, járjon el illetékes helyen, kérve — a fenti jelentésben foglalt indokok alapján — a kereskedők és iparosok lakbérleti helyének sürgős szabályozását.

X. C. F. R. szállítás.

A szállítás problémái már óly régen foglalkoztatják a gazdasági élet factorait s már annyiszor és annyiféle szempontból lett ez a kérdés megvilágítva, hogy mi magunk részéről ezuttal nem tartjuk szükségesnek ujolag rámutatni az összes szállítási mizériákra és azok orvoslására és ezidőszertint ugy sem megvalósítható megoldási modozatokat ajánlani.

Ezuttal csak egy eddig eléggé nem ismertetett s kellően meg nem világított szállítási mizériákra — a határidős szállítás kérdésére — óhajtjuk az illetékesek figyelmét felhívni. Tudjuk, hogy e kérdés rendezése nem oldja meg a szállítás problémáit, azonban nézetünk szerint e kérdés megoldása egy hatalmas lépéssel fogja előre vinni a szállítás többi bajainak orvoslását.

A világháboru előtt a berni nemzetközi szállítási egyezményt aláíró államok ezen egyezmény során többek közt abban is megállapodtak, hogy a szállító közönségtől vállalt áruk szállítását egy bizonyos meghatározott idő alatt lebonyolítják. Ez a határidő maximuma gyorsárakra 250 km-ként 1 nap, teherárakra pedig ugyanezen távolságra 2 nap-ban volt megállapítva. Ha a vasutintézet e határidőt túllépte, akkor a késedelem fokához mért kártérítést fizetett. E mellett a vasutintézet mérsékelt díj, (a kikötött összeg 0.5%-a) ellenében pónálé fizetésére is kötelezte magát arra az esetre, ha a fenti határidőt nem tartja be. Akkor is hirdettek állandó és ideiglenes jelleggel az egyes nagyobb forgalmu átmeneti állomásokra 12 órai, illetve 6 órai póthatáridőket, de csak akkor s addig, amikor és a meddig erre feltétlenül szükség volt.

A háboru természetesen végét szakította e határidőknek és a vasutintézetek vagy egyáltalában nem vállaltak határidőre való szállítást, vagy pedig olyan hosszú póthatáridőket hirdettek, hogy az határidős szállításnak nem volt nevezhető.

A háboru után 1921-ben a Cfr., mely addig az áruszállításért semmilyen határidőt nem vállalt, megtette az első lépést a határidős szállítás felé. Azonban oly magas póthatáridőket (gyorsárura 10 nap, teherárura 20 nap minden megkezdett 250 km-re) hirdetett, hogy az még megközelítőleg sem jelentette a határidős szállítást. Ez teremtette meg az egyes szállító cégek konjunkturáját, melyek ellentétben a Cfr-rel, vállalták a békebeli határidő alatti áruszállítást. Hogy ez milyen költségbe kerül s hogy meny-

nyire járult hozzá az egyes vasuti alkalmazottak korrumpálásához, arról jobb nem is beszélni.

Ugy látszik, hogy ez maga a Cfr. is be'átta s a mult év folyamán a fenti póthatáridőket megváltoztatva a gyorsárakra 250 km-ként 4, a teherárakra pedig 9 napi szállítási póthatáridőt hirdetett. Ha figyelembe veszük, hogy ezen intézkedés folytán a vasutnak joga van pl. egy Oradea-Mare-ra rendelt küldeményt Clujról 10 napig szállítani egy 153 km. úton, akkor határidős szállításról valójában még ma sem beszélhetünk. Pedig ha valamikor szükség volt a gyors szállításra, úgy ma igazán szükség van erre. Nem kényelmi szempontból, mint az első tekintetre látszik, hanem, mert a szállítási idő tartama igen fontos kalkulációs tétele úgy a kereskedelemnek, mint az iparnak. Azt hisszük, hogy nem kell rozslateznünk, hogy a nyers termény e magas póthatáridők miatt, hány heti, sőt honapi késedelemmel jut a gyárosig s innen visszont, mennyi késedelemmel a kiskereskedőig, Hosszu hónapokat tesznek ki ezek a késedelmek, mely idő alatt a mai 40—50% kamatláb mellett az áru jelentékeny kamatterhet kell viseljen.

Ezek azok az okok, amiért nekünk e kérdéssel foglalkoznunk kell. Foglalkoznunk pedig azért, mert ennek a kérdésnek a megoldása semmiféle külön anyagi terhet nem ró a Cfr.-re, sőt mint alább ki fogjuk mutatni, még tetemes haszna lesz belőle.

Most pedig vizsgáljuk meg, hogy melyek azok az okok, amelyek miatt a Cfr. ilyen magas póthatáridőket hirdetett és hogy vajjon ezek az okok helyes és célszerű intézkedésekkel kiküszöbölhetők-e?

Az áruforgalom gyors lebonyolításának tényezői a gyorsjáratu vonatok, kedvező csatlakozással és minnél nagyobb teherbírással, a kocsik minnél célirányosabb kihasználása és darab árukat szállító kezelő teher vonatoknak célirányos közlekedtetése jól megszervezett gyűjtő kocsis beosztással.

Arra a kérdésre, hogy a mai viszonyok mellett mind elérhetőek volnának-e a fentemlített tényezők, azt a feleletet kell adnunk, hogy csak részben, mert gyorsabbjáratu vonatoknak nagyobb terheléssel való bevezetése a jelenlegi pályafentartási és vontatási eszközök mellett szinte a lehetetlenséggel határos. Azonban lehetséges volna a kocsik minnél jobb kihasználása mellett egy jól megszervezett darab áru gyűjtőkocsi forgalmat rendszeresíteni, és pedig:

1. A nagyobb távolságu kocsirakományu forgalmat a vasut úgy tudná célirányosan lebonyolítani, ha hosszabb utvonalakra feladott áruk részére közvetlen vonatokat léptetne életbe több rendelkezési szakaszon át úgy, hogy a vonatokat az egyes rendelkezési szakaszon ne legyen szükséges felosztani, hanem azok a rendelkezési szakasz végállomására beérkezve, mozdony és személyzet csere után, rövid tartzkodás után azonnal tovább küldhetőek lennének.

2. Nagyon elősegitené a gyors továbbítást az is, ha nehezebb pályára részeken kellő számú toló mozdony rendszeresítették, hogy a teher vonatok ne legyenek kénytelenek órák hosszát vesztegelni egy-egy émelkedés előtt, amíg a toló mozdony megérkezik.

3. A kocsik gyors és célszerű kihasználásának legnagyobb ellensége a mai előjegyzési rendszer, mely lehetetlené teszi a kocsik gyors forgalmát. A mai rendszer mellett ugyanis egy X állomáson kiüült kocsit az állomáson jelentkező áruval megrakni mindaddig nem szabad, amíg a megrakásra a felhatalmazás meg nem érkezik a kocsi elosztásban, ami legtöbbször már maga is 24. órai késedelmet okoz. A már megrakva készálló kocsik is sokáig vesztegelnek, mindaddig amíg a minimális programba befektetett tehervonat meg nem érkezik, amelyik esetleg teljesen kielévén használva, a kocsit vissza hagyja a következő vonatig. Mindakét ok könnyen s ugyiszólván költségmentesen eliminálható volna. Az első a kocsi intézési szolgálatnak oly módon való megszervezése által, hogy a kocsi szükségletét minden állomás naponként jelentené és felhatalmazást nyerne rá, hogy a naponként felszabaduló kocsikat a szükséglethez mérten saját szállítmányaihoz, felhasználhassa. Mindig maradna még elég kocsi arra, hogy a más állomások szükségletei is kielégítést nyerjenek, de meg nagyon sok fölösleges üres menettől szabadulna meg a vasut. A minimális program hátrányaitól pedig úgy lehetne megszabadulni, hogy menetrend ábrákban annyi vonatot kellene befektetni amennyi abban csak elhelyezhető. Ezek közül kell kijelölni a gyors és teheráru gyűjtő vonatokat, amelyek naponta föltétlenül közlekedtetendők, a többi vonat közlekedtetését pedig a rendelkező állomások személyzetére kellene bízni, aki a vonalszakasz bejelentése alapján vezetné be a szükséges vonatokat, olyan időben amikor a közbeneső állomások elegye már megrakva készen áll a továbbításra. Ezzel elkerüljük azt hogy a minimális program szerinti vonat oly időben érkezzék az állomásra amikor az elegy már megrakatott, de elszámlolva még nincsen s vonat hiányában 12—24 órát fog megrakva vesztegelni, míg ha a napi szükséglet szerint történik a vonat bevezetés, ilyen anomáliák ne történhetnek meg.

A darabáruk mai továbbítási rendszere nem megfelelő, nagy távolságon közlekedő gyorsáru gyűjtő vonatok csak bizonyos állomásokon kezelnek, s ezért egyes vidékek teljesen ki vannak zárva ezen forgalom előnyeitől, mert ezen állomásoknak a kezelő állomások utján való kiszolgálása egyrészt késedelmet okoz, másrészt leggyakrabban elhurcolásokra és elveszésekre vezet. Heylesen ezen vonatok úgy volnának kihasználhatók és célirányosak, ha minden állomáson kezelnének, ami a vonatok menetrendjét nem befolyásolná, különösen, ha e vonatok vonatkisértő személyzete kiválókatott emberekből állana, akik a fontos munkának megfelelően esetleg magasabb prémiumban részesülnének, amivel el lehetne érni, hogy a vonatok kezelése teljesen a kívánalomnak megfelelő legyen.

A mellék vonalakon a hol gyorsáru gyűjtő vonatok nincsenek a gyorsáru forgalmat a személy vonatok kalauz kocsijában kellene lebonyolítani, esetleg pot kocsi hozzáadásal, olyan formán, hogy a vonatokkal a rendes kezelő mellett még egy megbízható munkás is utazna aki a darabok kirakását végezné,

Ott ahol elágazások vannak mint pl. Cluj Dej Bistrița-Baia Mare, a csatlakozó vonatok kalauz kocsijait vonat kiinduló állomásról kellene indítani, hogy az elágazó állomáson az átkelés miatt vonatkésés ne származzék, s a felügyelet pedig folytatolagos legyen.

A teher darabáru gyors forgalmának elérése érdekében a gyűjtőkocsi forgalmat úgy kell megszervezni, hogy a darabok minél kevesebb átrakással érjenek a rendeltetési állomásra, a kezelő tehervonatokkal csak azon gyűjtő kocsik volnának továbbíthatók, amelyek ugyanazon vonal szakaszra rendelt darab árukat továbbítják, vagy pedig a további pontra rendelt darabok összehgyűjtésére szolgálnak, azon gyűjtőkocsik pedig amelyekbe vagy amelyekből az illető rendelkezési szakaszon nincsen kezelés, lehetőleg a gyorsáru vonatokkal volrának továbbíthatók, egész azon rendelkezési szakasz állomásáig, ahol újra kezelni kell. A nagyobb kereskedelmi és ipari gócpontokból és ezen rendeltetéssel feladott áruk részére, megfelelő gyűjtőkocsi forgalmat kellene megszervezni. Ez a rendszer csak lászólag foglalná le a kocsi parknak nagyobb részét, de felszabadulnának azok a kocsik amelyek egy két darabbal futnak Satu-Mare-től Bucureștig vagy Galați-től Satu-Mare-ig. Például Satu-Mare-nak egy héten sem gyűl össze annyi darabja, hogy azzal a kocsit jól kihasználhassa, a vonal többi állomásai: Episcopia Bihorului, Oradea-Mare és Cluj ezen kocsi rakományát pedig csak a vánkülföldről érkezett árukkal egészítik ki, mert a bucureștii kereskedelmi és ipari centrum szükségletét még ma is elsősorban a közelebb fekvő vidékekről látja el, mivel a munkaerő olcsósága és a kedvező vasuti fuvardíj lényegesebben olcsobbá teszik ezen cikkeket.

A rendelkezési szakaszokra elég volna egy-egy gyűjtőkocsi ami a szakasz belforgalmát bonyolítaná le. A szakaszhatáron tul rendelt áruk részére az elágazások szerint kellene indítani egy-egy gyűjtőkocsit, amelybe azonban csak berakni volna szabad. Ezenfelől a nagyobb ipari és kereskedelmi gócpontok részére kellene egy-egy állomási gyűjtőkocsit indítani, amelybe szintén csak berakni volna szabad. Pl. Clujról induló kezelő tehervonat állana egy vonatgyűjtőkocsiból a Cluj—Teiusi darabok részére. Egy-egy gyűjtőkocsi Turda—Târgu-Mureș, Arad, Sibiu és Brașov rendeltetéssel egy kocsi ezutobbi kocsi Teiuș állomáson a gyors-tehervonathoz volna csatolandó. Természetesen, ha a gyakorlati tapasztalatok azt mutatnák, hogy más viszonylatokban is jelentős forgalom vár lebonyolításra újabb gyűjtőkocsik volnának bevezetendők. A gyakorlat azt mutatja, hogy az u. n. transversális összekötő vonalak nem hogy kedveznének a darabáru forgalom-

nak, hanem nagyon sokszor késleltetik, ezért az ezeken tulrendelt darabárakat, még ha hosszabb is az út, lehetőleg a fővonalon kell lebonyolítani. Ott pedig, ahol a tapasztalat azt mutatja, hogy valamely viszonylatban rendszeresen van ugyan forgalom, de az olyan kismérvű, hogy a rendszeres kocsijáratást indokolttá nem teszi, 2 vagy 3 naponkénti rendszeres kocsik indíttatnának ami mellett a közvetlen kocsi beállítás kiköszöbölje az átrakásokkal járó hátrányokat.

Összefoglalva a fent előidottakat bátran állíthatjuk hogy az általunk javasolt rendszerek foganatosítása mellett még a mai forgalmi és vontatási viszonyok mellett is, a jelenlegi fuvarozási póthatáridő egyharmadára redukálható anélkül, hogy ezel a c. f. r. anyagi érdekei sérelmet szenvednének

Javasolja tehát az elnöki tanács és a központi bizottság a közgyűlésnek, hogy fogadja el a következő határozati javaslatot:

A közgyűlés kéri a kormányt, hogy

1. a fentelődött intézkedések foganatosításával a szállítási póthatáridőt egyharmadára csökkentse vagyis a mai fuvarozási póthatáridőt teherárúknál 250 km ként 2 napban és gyorsárúknál egy napban állapítsa meg,

2. vezesse újra be mérsékelt díj fizetése ellenében a határidő biztosítást,

3. a fentti intézkedések folyományaképen előálló jövedelem többletet a C. F. R. a vasuti személyzet javalmazásának emeléseére fordítsa.

XI. Számvizsgáló bizottság választása 1 évre.

Miután a kamarai szervezeti szabályzat 12. §-a értelmében a számvizsgáló bizottság mandátuma lejárt, az elnöki tanács és központi bizottság javasolja,

hogy a számvizsgáló bizottságba, egy évi időtartamra J. Jilescu, Róza Mór és J. Florea beltagok újból megválasztassanak.

XII. Fegyelmi bizottság választása 1 évre

Miután a kamarai szervezeti szabályzat 14. §-a értelmében a fegyelmi bizottság mandátuma lejárt, az elnöki tanács és központi bizottság javasol'ja:

hogy a fegyelmi bizottságba egy évi időtartamra Gutfried Adolf és A. Petricas beltagok újból megválasztassanak.